

רשמה א.ב.

3/81

פרוטוקול מספר 5/ד
מישיבת הוועדה לענייני פנים
שהתקיימה ביום ג', כ"ח בחשוון תשי"ח - 11.11.58
בשעה 09.00

משתתפים:

- י. ריפתין - יו"ר
- ד. בר-רב-האי
- ע. דגני
- ד. הקטין
- א. חביבי
- י. ישעיהו
- י. כץ
- ח. ס. סלימן
- י. ש. רוזנברג
- י. שופמן

מזכירים:

- שר הפנים י. בר-יהודה
- מר רוזנברג - משרד הפנים
- מר גדינשפון - משרד הפנים
- מר חביבי - משרד הפנים
- מר ארזי - משרד האוצר
- מר רוזנטל - משרד המשפטים
- מר גלס - משרד המשפטים

סדר-היום:

חוק שירותי הכבאות (המשך)

היו"ר י. ריפתין:

אני פותח את הישיבה.

בראשית הישיבה ברצוני לקדם בברכה את חברת הוועדה רות הקטין, שבאה במקום ח"כ עבאס ז"ל.

שר הפנים הודיע לי אתמול שהממשלה מעיינת עתה מחוש בשאלת המימון של חוק שירותי הכבאות, ויש הצעות חדשות בענין זה. לישיבה הבאה של הוועדה אנו מקווים אפוא לקבל הצעת נוסחה חדשה.

שר הפנים:

בקווים כלליים קובעת ההצעה החדשה של האוצר בדבר המימון שבמקום שלושת החלקים מהם בנויה ההכנסה (שהאחד מהם - חלקן של הרשויות - עדיין אינו מוגדר; השני - של המדינה - צריך יהיה בכל שנה להתווכח עליו; ורק החלק השלישי - ההכנסה של עד 10% מפוליסות הביטוח - הוא קבוע) - יקבע משהו דומה למה שקיים במועצות הדתיות. לאחר שיאושר תקציב הכבאות יכוסה הסכום ב-50% ע"י תוספת לארנובה לנזקי מלחמה, ו-50% ע"י תוספת למסי רכוש של הדשיות המקומיות, פרט, כמובן, לחלקן של פוליסות הביטוח.

נוסף לכך ברצוני לחזור עתה לסעיפים אחדים שהוועדה כבר דנה עליהם ושצריכים היינו להביא בהם נוסחאות חדשות.

לפי הצעה אחת שקיבלה הוועדה היא רוצה לתת פיצויים גם למי שנפגע תוך כיבוי שריפה ברכושו הוא, ומצד שני - אדם שיצא מחוסר-כל עקב שריפה ברכושו והוא אינו מבוטח - יצטרך עוד לשלם מסים. לכך אינני יכול להסכים, כי אלה הם שני קטבים מנוגדים. משום כך אני מציע לחזור לדיון בענין זה לאחר שנקבל את ההצעה הסופית של האוצר בדבר המימון.

ועדת הפנים - 11.11.58

שר הפנים:

בסעיף 4א. וכן בסעיפים 21א. ו-21ב (גירסה ראשונה ושניה), אני מציע להוסיף מלה אחת לנוסח החדש כפי שהונח לפניכם. במקום שכתוב "פרצה דליקה ונראה למפקד או לקצין משטרה..." אני מציע לכתוב "ובהיעדרו" - לקצין משטרה. אני חושש מאד במקרים כאלה מריבוי שלטונות.

הוחלט: לקבל את הצעת השר לנוסח החדש של סעיפים 21א ו-21ב (גירסה ראשונה ושניה).

שר הפנים: סעיף 21ג. הועבר לחוק הזה מהחוק למניעת שריפות בשדות. בחוק ההוא היה הסעיף הזה טבעי, ואילו בחוק הזה אין הוא דרוש, ואני מבקש למחוק אותו.

הוחלט: למחוק את סעיף 21ג. כפי שהוצע בנוסח החדש.

שר הפנים: בסעיף 22(א) אנו מציעים תוספת, כפי שכתוב בנוסח שלפניכם, מהמלים: "כאילו קיבל משכורת". כי הרי את הפיצויים קובעים לפי המשכורת, בעוד שמתנדב אינו מקבל משכורת, ולכן אנו אוטרים שרואים אותו לענין זה כאילו הוא עובד באותה עבודה ומקבל משכורת. בזה אנו משווים אותו עם הכבאי המקצועי המקבל משכורת.

הוחלט: 1. לקבל את סעיף 22(א) בנוסחו החדש, כמוצע.
2. לקבל את סעיף 22(ב).

שר הפנים: גם בסעיף 23(א)(2) יש תוספת, בעקבות הדברים שנאמרו בוועדה בישיבות קודמות. סעיף זה אוטרי: "הוא ביצע בתום לב פעולה מהפעולות האמורות באין כבאי או כבאי מתנדב נוכח במקום הדליקה, או תוך כדי המשך ביצועה לא יכול היה לדעת על נוכחותם".

י.ש. רוזנברג: בשעתו הוחלט לאחד את הפסקאות (1) ו-(3) שבסעיף 23(א).

היו"ר י. ריפתי: שמעתי שדבר זה מעורר ספקות משפטיים שאינם נוגעים לתוכן. משום כך אני מציע שלא לחזור לענין זה.

י.ש. רוזנברג: בסעיף 23(א)(1) הובטח גם לשנות את סדר המלים או הפיסוק של "המפקד על פעולות הכבאים במקום הדליקה".

היו"ר י. ריפתי: עדין הניסוח שייך למשרד המשפטים. אם תהיה אי-בהירות, יוכל החבר המעוניין לברר זאת עם אנשי משרד המשפטים.

י.ש. רוזנברג: אני מודיע שאני משאיר לעצמי זכות הסתייגות והצעת נוסח אחר בסעיף זה, במקום הנוסח הבלתי ברור שהוצע ע"י הממשלה.

ד. בר-רב-האי: לדעתי נשארה פתוחה בעיית המתנדב המקרי ומידת האחראיות כלפיו. האם ענין זה קשור בנוכחות הכבאים או לא? אותי מעניין הסעיף הזה לא מבחינת הניסוח אלא מבחינת התוכן. מה גורלו של אותו מתנדב?

י.ש. רוזנברג: פה כתוב "לפי הוראות המפקד על פעולות הכבאים במקום הדליקה". ואני שואל: למה מופנות המלים "לפי הוראות המפקד"? האם המתנדב בא לפי הוראות המפקד, או הכוונה היא לכבא אחר הבא לפי הוראות המפקד, או שהוא ביצע את הפעולה לפי הוראות המפקד?

מר רוזנטל: שביצע פעולה לפי הוראות המפקד.

ועדת הפנים - 11.11.58

זה לא כתוב במפורש.

י.ש. רוזנברג:

שר הפנים:

הסעיף הזה אומר פה יקרה כשאינן מפקד ואינן מסווג, ואז כתוב: "הוא ביצע... באינן כבאי או כבאי מתנדב במקום הדליקה". נוסף לכך טענו: ייתכן שמתנדב היה באמצע פעולה ולא ידע שהגיעו הכבאים, ולכן הוספנו: "או תוך כדי ביצוע לא יכול היה לדעת על נוכחותם". אח"כ אמרנו דבר נוסף: הוא ידע שהכבאים הגיעו, ואז אמרנו: "או המשיך בה אחר הגיע הכבאים... לפי הוראות המפקד על פעולות הכבאים". אני מסכים עוד לכתוב: "או אחר הגיע כבאים או כבאים מתנדבים למקום הדליקה המשיך בביצוע לפי הוראות המפקד על פעולות הכבאים במקום הדליקה, והוא לא פעל בניגוד להוראותיו". זה מכסה את כל המקרים שהוזכרו פה.

היו"ר י. ריפתין:

עכשיו מעוררת עוד השאלה: האם אותו אדם הממשיך לעבוד - האחריות חלה לנביו? כשקיבל הוראות מפורשות להמשיך ולעבוד, או כשלא אסרו עליו זאת במפורש? הוועדה היתה סבורה שאם אין אומרים לו להסתלק - הוא ממשיך לעבוד ומוגן ע"י החוק.

ד. בר-רב-האי:

התיקון שהציע השר אפשרי רק בדרך אחת: למחוק את המלים "שפעל לפי הוראות המפקד", וישאר רק הסימן השלישי של "לא פעל בניגוד להוראות המפקד".

י.ש. רוזנברג:

לזה אני מסכים.

שר הפנים:

אני מתנגד לזה, ואני מבקש להצביע. אני רוצה שפעולת הכבאים תהיה במשמעת.

היו"ר י. ריפתין:

בשאלה זו כבר דנו ודשנו בוועדה פעמים רבות. השר מציע שברגע שהכבאים מגיעים ואדם עוסק בפעולות כיבוי במקום ורואה את הכבאים מגיעים - הוא צריך לבקש מהם אישור להמשיך פעולתו, אחרת אינו מכוסה ע"י החוק. לעומת זאת טוענים - חברי הוועדה שמתנדב מכוסה ע"י החוק בכל מקרה שלא נאסר עליו במפורש להמשיך ולעבוד. זוהי ההצעה כפי שהעלה אותה עמ"כ בר-רב-האי, ואני מעמיד את שתי ההצעות להצבעה.

הוחלט:

לקבל את הצעת ח"כ בר-רב-האי: מתנדב מכוסה ע"י החוק גם כשהמשיך לעבוד לאחר הגיע הכבאים, אלא אם כן נאסר עליו במפורש להמשיך.

הסתייגות:

שר הפנים: מתנדב כזה מוגן ע"י החוק רק אם קיבל אישור ע"י מפקד היחידה, כשהגיע, להמשיך ולעבוד.

שר הפנים:

יש לי תיקון בסעיף 23א. (א), (ב) ו-(ג). סעיף 23א. (א) אומר: "גימלאות לפי סעיף 23 יינתנו מרשויות הכבאות, ובמקום הנמצא מחוץ לתחומה של רשות מקומית - מאוצר המדינה, באמצעות המוסד לביטוח לאומי שהוקם עפ"י סעיף 2 לחוק הביטוח הלאומי תשי"ד-1953".

י. ישעיהו:

לפי הנוסח כאן יכול אדם לבוא ולדרוש את הגימלה מהמוסד לביטוח לאומי, ושם יגידו לו: איננו נותנים, כי לא קיבלנו זאת מהרשויות המתאימות. צריך אפוא לכתוב שאדם מקבל את הגימלה מהמוסד לביטוח לאומי, והמוסד יגבה את הכסף מהרשויות המתאימות.

היו"ר י. ריפתין:

המוסד לביטוח לאומי הוא המכשיר שדרךו מבצעים את התשלום, אבל לא מכספו. החשב של ח"כ ישעיהו הוא שמצבו של הנפגע אינו ברור לפי הנוסח הקיים.

מר רוזנטל:

בביטוח הסעיף הזה הלכנו בדרך של חוק נפגע הספר, ולא חידשנו שום דבר. ואני מבקש שלא לסטות מנוסח זה. האיש פונה למוסד לביטוח לאומי ומקבל את כספו, אבל בתחילת הסעיף צריך לומר מהו מקור הכסף: הרשות המקומית או אוצר המדינה, הכל לפי העניין. למי שצריך לקבל את הפיצויים אין עניין עם הרשות המקומית, אלא הוא גובה את הגימלה מהמוסד לביטוח לאומי, והמוסד מקבל את כספו בחזרה מהמקורות המתאימים. יש כאן חמשה סעיפים-משנה התלויים זה בזה, ואין להפריד

ועדת הפנים - 11.11.58

שר הפנים:

בחוק הגימלאות לנפגעי הספר, בסעיף 16(א), כתוב: "גימלאות לפי סעיף זה יינתנו מאוצר המדינה באמצעות המוסד". גם לפי החוק הנוכחי המשלם לאיש הוא המוסד לביטוח לאומי, ומי שיופיע למשפט הוא הביטוח הלאומי. כלפי האיש מופיע אך ורק הביטוח הלאומי. פרט לזה מגדיר הסעיף כיצד ייעשו החשבונות הפנימיים בין המוסד לביטוח לאומי והרשויות המתאימות.

ד. בר-רב-האי:

אין חילוקי דעות בשאלה שהכתובת היחידה לנפגע היא המוסד לביטוח לאומי. השאלה השניה המתעוררת היא: ממי יכול הביטוח הלאומי לקבל בחזרה את הכספים שהוא משלם לנפגע, אבל זה לא שייך לאדם הצריך לקבל את הפיצויים. הדברים עצמם מבחינת התוכן אינם שנויים במחלוקת, אבל הם אינם ברורים מן הניסוח. אני כעו"ד פרטי, אילו עמדתי בפני שאלה למי לפנות בתביעה מסוג זה לפיצויים - הייתי מפנה אותה, לאור ניסוח הסעיף הזה; "אל הרשות המקומית באמצעות הביטוח הלאומי".

מסוים כך צריך לכתוב שגימלאות לפי סעיף 23 ישולמו ע"י המוסד לביטוח לאומי, והוא יגבה את תמורתם, במקום שיש רשות מקומית - מהרשות המקומית, ובמקום שאין - מאוצר המדינה.

י.ש. רוזנברג:

אני תומך בדעתו של ח"כ בר-רב-האי. היו פסקי-דין רבים של ביהמ"ש העליון עם ביקורת חמורה על הניסוחים של הכנסת.

מר גלס:

זה בגלל הפשרה הפוליטית בוועדות.

י.ש. רוזנברג:

בכל אופן, אי-אפשר לומר שמה שכתבו פעם בחוק כלשהו, זה קודש. לא דומה החוק הזה לחוק נפגעי הספר. בחוק נפגעי הספר יש רק רשות משלמת אחת, האוצר, ושם נאמר: "האוצר באמצעות...". ואילו כאן יש שתי רשויות. אפשר - כפי שהסעיף מנוסח עכשיו - אפשר לפרשו כך: במקום שאין רשות מקומית - משלם זאת משרד האוצר באמצעות הביטוח הלאומי; במקום שיש רשות מקומית - משלמים ישירות ע"י הרשות המקומית.

שר הפנים:

סעיף 23. אומר: "בכל תביעה עפ"י סעיף 23 נגד רשות כבאות או המדינה או על-ידיה, תהיה רשות הכבאות או המדינה מיוצגת ע"י המוסד לביטוח לאומי באמצעות מי שהורשה לכך על-ידינו". כלומר: הכתובת היחידה היא הביטוח הלאומי. סעיף 23ב. אומר: "ביה"ד לביטוח לאומי שהוקם לפי חוק הביטוח הלאומי תהיה לו הסמכות הייחודית לדון ולפסוק בכל תביעה לגימלה לפי סעיף 23". כלומר: אפשר לתבוע לדין רק את הביטוח הלאומי "בכל תביעה של גימלה שניתנה בטעות". ואילו בסעיף 23ד. כתוב: כל מה שקשור בתביעה לחוק הביטוח יחול על גימלאות לפי סעיף 23. מכאן ברור לי שכל עו"ד, אחרי שיקרא את שלושת הסעיפים הללו, לא יטעה וידע למי עליו לפנות.

עכ"פ, אם בנסח עכשיו את החוק הזה אחרת מכפי שנאמר בחוק ההוא, מיד יפרש זאת ביהמ"ש שכיוון שכך - סימן שהחוק ההוא, שנחקק לפני שתיים, אינו תופש.

היו"ר י. דיפתין:

השר מסכים שיהיה ברור באופן מוחלט שלנפגע יש כתובת אחת ויחידה: הביטוח הלאומי. שאלה אחרת היא: מניין בא הסיסון. אם זה מוסכם - הרי ההבדל בין ח"כ בר-רב-האי ובין השר הוא הבדל של ניסוח. ח"כ בר-רב-האי מציע שבראשית הסעיף ייאמר ראשית-כל שהתשלומים לאדם ניתנים ע"י הביטוח הלאומי, ואח"כ ייאמר שהביטוח הלאומי גובה את הכספים הללו מהרשויות.

שר הפנים:

לנוסח הזה אין הביטוח הלאומי מוכן להסכים.

היו"ר י. דיפתין:

אם כך, הרי זה מחזק את החששות שהעלה ח"כ בר-רב-האי.

שר הפנים:

לפי הניסוח שמציע ח"כ בר-רב-האי נצטרך לשנות מעיקרו נוסח של חוק אחר, קיים, חוק הביטוח הלאומי.

במקום זה אני מסכים להקדים את סעיף 23ג. לשם הדגשה. בסעיף זה כתוב למי פונים. עכ"פ, המלה שעליה אינני יכול לוותר היא "באמצעות", כי המוסד לביטוח לאומי טוען: אני אינני כתובת; אני מוכן ייחודי, אבל סוכן בלבד.

אני משווה זאת לתאונות עבודה.

ד. בר-רב-האי:

שר הפנים:

שם הביטוח הלאומי הוא הכתובת, שם אי-אפשר אחרת, ואילו בחוק הזה הביטוח הלאומי הוא סוכן בלבד. אינני יכול לקבל שום נוסחה שאינה מכניסה את המלה "באמצעות", כי הביטוח הלאומי - ובצדק - לא יקבל זאת. לעומת זאת, לשם הדגשה - כפי שכבר אמרתי - אני מסכים שנתחיל את שרשרת הסעיפים הללו בסעיף 23ג. האומר: "בכל תביעה עפ"י סעיף 23 נגד רשות הכבאות או המדינה או על-ידיה - תהיה רשות הכבאות או המדינה מיוצגת ע"י המוסד לביטוח לאומי באמצעות מי שהורשה לכך על-ידינו". ברור מכאן שזוהי הכתובת היחידה לכל תביעה.

היור"י. ריפתין:

אני מסכים שהמלה "באמצעות" תוכנס לפיסקה השנייה של הצעתו של ח"כ בר-רב-האי, האומרת שהגישלמות משתלמות ע"י המוסד לביטוח לאומי; והמוסד לביטוח לאומי יגבה את תמורת התשלומים מהרשויות השונות.

י.ש. רוזנברג:

יש לי הצעת פשרה: ההבדל בינינו הוא פשוט וברור: אני אינני מקבל את דעת השר שהמוסד לביטוח לאומי "לא יסכים". המוסד לביטוח לאומי הוא זרוע של המדינה, כמו האוצר.

שר הפנים:

אבל אז אתה צריך לשנות את חוק הביטוח הלאומי.

י.ש. רוזנברג:

לא. אנו יכולים לחייב אותו. יש פה שתי בעיות: (1) מאיזה תקציב בא הכסף. וכאן צורך המוסד לביטוח לאומי כשסוען שהכסף הזה איננו בתקציבו וצריך להבטיח שהכסף יבוא מאוצר המדינה או מרשות הכבאות ולא מהביטוח הלאומי; בזה אין חילוקי-דעות. (2) הנפגע שמבל לא צריך להתרוצץ ולדאוג וללכת עד לביהמ"ש העליון, אלא הוא צריך לקבל את הכסף, ואם צריכות להיות תביעות והתרוצצויות ובי"ד - זה צריך להיות בין המוסד לביטוח לאומי ובין האוצר, ואין זה עסקו של האיש. גם על כך אין ויכוח בינינו.

אני מבין גם את הקושי בקבלת הנוסח של ח"כ בר-רב-האי, כי לא ברור מסנו שלא המוסד לביטוח לאומי חייב מתקציבו הוא לשלם את הכסף. משום כך אני מציע אפוא שיהיה כתוב: "גישלמות לפי סעיף 23 יינתנו מרשויות הכבאות, ובמקום הנמצא מחוץ לתחומה של רשות מקומית - מאוצר המדינה. הגישלמות ישולמו ע"י המוסד לביטוח לאומי שהוקם עפ"י סעיף 2 לחוק הביטוח הלאומי תשי"ד-1953". כאן יש לנו העקרון שהכסף צריך לבוא מהאוצר, ושהמוסד לביטוח לאומי צריך לשלם, אך צריך לקבל את הכסף מהרשויות המתאימות. סעיף 23ג. אינו עוזר לנו, כי הוא אומר רק שהביטוח הלאומי מייצג את המדינה בתביעה, ולא שהוא צריך לשלם.

שר הפנים:

יש לי הצעה לסדר. אני חושש שהצעתו של ח"כ רוזנברג היא לרעת האיש, כי זה מסבך אותו עוד יותר. אילו הוויכוח בינינו היה לגופם של דברים - היה הגיון להמשיך בדיון. אבל במצב כפי שהוא אני מציע להפסיק בוויכוח, ואני מבקש שהאוטוריטה העליונה בענין ביטוח משפטי זה תהיה היועץ המשפטי לממשלה. אמנם אפשר, לדעתי, לחייב את הביטוח הלאומי, אבל אז צריך לתקן את חוק הביטוח הלאומי. אני מציע אפוא לדחות את הדיון בענין זה, והזמנתי את היועץ המשפטי שיתן את חוות דעתו המשפטית.

היור"י. ריפתין:

אינני רואה קושי בכך שבנוסח כפי שהציע ח"כ בר-רב-האי, בחלק השני, תוכנס המלה "באמצעות": "המוסד לביטוח לאומי, שבאמצעותו ישולמו הגישלמות, יכול לקבל את הכסף...".

ד. בר-רב-האי:

לזה אני מסכים.

שר הפנים:

עכ"פ, עד שנשמע את חוות דעתו המשפטית של היועץ המשפטי, נעבור בנתיים לסעיף 23ג. היות ואנו אומרים שהכתובת היחידה היא ביה"ד של המוסד לביטוח לאומי, אומר הסעיף: "ביה"ד לביטוח לאומי שהוקם לפי חוק הביטוח הלאומי תהיה לו הסמכות הייחודית לדון ולפסוק בכל תביעה לגישלמה לפי סעיף 23 בכל תביעה להחזרת גישלמה שניתנה בטעות או שלא כדין, והסעיפים... לחוק הביטוח הלאומי והתקנות לפיהן יחולו, בשינויים המחוייבים".

ד. בר-רב-האי: מהסעיף 23ג. מתברר שהנתבע הוא דוקא רשות הכבאות, אלא שהיא מיוצגת ע"י המוסד לביטוח לאומי, וזה עומד בניגוד גמור למה שאני מבקש.

ע. דגביל: הסעיף הזה אומר שהביטוח הלאומי מייצג את הרשות המתאימה בביהמ"ש, אבל אין הוא אומר בשום פנים שהמוסד הזה הוא גם המשלם, אלא מייצג בלבד כמו שהיועץ-המשפטי מייצג את שר הפנים בעציונים משפטיים;

שר הפנים: עכ"פ, סעיף 23ג. קשור בסעיף 23א, ונחזור אליהם בישיבה הבאה.

סעיף 23ד. אומר: "הסעיפים... לחוק הביטוח הלאומי והתקנות עפ"י'ם יחולו בשיוניים לפי הענין על ג'מלאות לפי סעיף זה".

וסעיף 23ה: "הזכאי, עקב מאורע אחד, לגימלה לפי סעיף 23 ולגימלה לפי חוק הביטוח הלאומי, הברירה בידו לברור באחת מהן. אולם אם הזכאי לגימלה לפי סעיף 23 ולפי חלק ב' לחוק הביטוח הלאומי בחר בגימלה לפי סעיף 23, רשאי אוצר המדינה לבנוע מהמוסד את הסכומים שהמוסד היה מוציא למתן ג'מלאות במזומנים לולא בחר בגימלה לפי סעיף 23".

מר רוזנטל: לענין זה יש השלמה: "הזכאי לגימלה לפי סעיף 23 ולפי חוק הנכים (תגמולים ושיקום) תשי"ט-1949, חוק משפחות החיילים שניספו במערכה (תגמולים ושיקום) תשי"ז-1950, חוק נכי המלחמה בנאצים תשי"ד-1954, חוק המשטרה (נכים ונספים תשי"ו-1955 או חוק הג'מלאות לנפגעי ספר תשי"ז-1956 - הברירה בידו לבחור באחד מאלה".

שר הפנים: אינני יודע מה ענין חוק נפגעי המלחמה בנאצים לכאן. פרט לזה אני מסכים לתוספת. למשל: עקב הפגזה כלשהי נשרף מחסן. האדם יכול לקבל ג'מלה לפי חוקים שונים. משום כך אנו אומרים שאם הדברים מצטלבים, אין האדם יכול לקבל פעמיים. אבל צריך לבדוק שוב את הרשימה של חוקים שקרא מר רוזנטל.

יש. רוזנברג: לפי סעיף 23ה(א) רשאי המוסד ללאומי לתבוע מן האוצר את הכספים שהוציא, ולזה אני מציע להוסיף גם את רשות הכבאות. כי אחרת יוצא שברשות מקומית רשות הכבאות היא המשלמת.

במקום לפרט את רשימת החוקים הנוספים שקרא מר רוזנטל, הייתי מציע לכתוב בדרך כלל: "מגיעה לו ג'מלה לפי חוק ג'מלאות אחד - הוא יכול לבחור". כי אם מפרטים את החוקים האחרים, הרי יש גם חוקי ג'מלאות אחרים, כמו חוק הג'מלאות לעובדי המדינה, וגם שם יכול להיות הפרש. משום כך כל פירוט מסוכן, וצריך לכתוב: לפי כל חוק ג'מלאות, וכן צריך להיות ברור שהמדובר הוא רק על ההפרש. כלומר: אם אדם היה נכה וזכאי לג'מלה לפי חוק אחד לפי 20% נכות, ועתה נפגע בשריפה ויש לו 40% נכות - צריך להיות ברור שהמדובר הוא על ה-20% הנוותרים, ולא על כל האחוז.

מר רוזנברג: בג'מלאות יש כלל גדול: אין לקבל מקופה ציבורית שתי ג'מלאות. וכאן זוהי קופה ציבורית. נוסף לכך, אי-אפשר להטיל את חובת הג'מלאות שחייב בה האוצר על קופתה של רשות מקומית או רשות כבאות, ומשם כך אי-אפשר להגיד שהוא יכול לבחור בין ג'מלה לפי חוק ג'מלאות אחד ובין ג'מלה לפי חוק זה. אם אדם נכה ומקבל 70% ממקום אחד, ועכשיו נשרף ומגיעה לו פנסיה יותר גבוהה - אזי ההפרש שמעל ל-70% צריכה לשלם רשות הכבאות, אבל לא צריך להעביר את החלק של המדינה - אותם ה-70% הקודמים - על רשות הכבאות, ולכן צריך לכתוב שמשלמים רק את ההפרש.

מר גלס: ההוראה בדבר מניעת ק'צקות-כפל מקובלת בכל חוקי הפנסיה שלנו, ומקורה בחוק הביטוח הלאומי. הדבר קשור לא רק בשאלה אם העילה לקיצבה היא מאותם המאורעות, אלא נאמר שאדם אינו מקבל קיצבה - להבדיל ממענק חד-פעמי - פעמיים מקופה ציבורית. כאן קיימת הבעיה שמשלם הקיצבה אינו אותו האיש - האוצר או רשות הכבאות. לכן ההסדר צריך להיות שרשות הכבאות רשאית להוריד מן הקיצבה את מה שמקבל האיש בתור קיצבה מקופה ציבורית אחרת.

י.ש. רוזנברג: אני רוצה להזכיר שבכמה מחוקי הגימלאות כתוב כי אם אדם מקבל משני מקורות - הוא יכול אטום לקבל פעמיים, אבל ביחד לא יעלה הסכום על מאה-אחוז של מסכורתו האחרונה, ואילו כאן מדובר על המקבל למעלה מ-100% של הגימלה הגבוהה ביותר, וצריך להבטיח גם דבר זה בחוק.

י.ש. כץ: יש הסדר שאם אדם מקבל קיצבה מרשות כלשהי ויחד עם זה מהביטוח הלאומי, מורידים לו לא את מאה-האחוזים של הקיצבה שהוא מקבל מהמקום השני, אלא שלוששים או חמישים אחוז מהקיצבה האחרת. זאת צריך להבטיח גם כאן. לא ייתכן שיע"כ שנפגע עתה שנית וזכאי לקיצבה נוספת, יורידו לו את הסכום.

י.ש. יטעיהו: השר הציע שיהיה כתוב "עקב מאורע אחד". נדמה לי שתוספת זו אינה דרושה, כי הכוונה היא לסעיף 23. כ"כ כתוב: "זכאי לגימלה לפי סעיף 23", וסעיף 23 אפשרותיו ברורות. אם אתה מכניס "עקב מאורע אחד" - אתה מכניס אי-בהירות לסעיף 23 עצמו.

הי"ר י. דיפתין: האם אי-אפשר לזכור את הסעיף הזה בהתאם לתקנות של הביטוח הלאומי? שם מדובר על מניעת כפל. אולי מוטב אפוא להסתמך כאן על חוק הביטוח הלאומי.

מר רוזנבל: אם הוועדה רוצה שהדברים יהיו ברורים, לא צריך שתסתמך על דברים סתמיים, אלא על חוקים, ודווקא החוקים הללו נתקבלו אחרי חוק הביטוח הלאומי. יש חוק אחד שאין אנו מזכירים פה, והוא חוק הנזיקין, ולכן אנו נזהרים מאד מלומר בדרך כלל "לפי חוק אחר", כפי שהציע ה"כ רוזנברג. אי-אפשר לכתוב "לפי חוק גימלאות אחר", כיוון שהמובח "גימלאות" איננו מובח משפטי. אם ימצא מישהו עוד חוק שצריך להסתמך עליו - נוסיף אותו, אבל צריך לפרט את החוקים.

י.ש. רוזנברג: יש חוק שירות המדינה, חוק השרים, חוק השופטים ועוד ועוד.

מר רוזנבל: חוק הביטוח הלאומי אינו מדבר על כפל גימלאות, וכאן טעה הי"ר. הוא אינו מונע שאדם יקבל פנסיה מקרן תגמולין אחרת בעד אותו דבר. על כפל גימלאות מדברים רק החוקים האחרים שבאו אחרי חוק הביטוח הלאומי.

שר הפנים: כל החוקים שיצאו אחרי חוק הביטוח הלאומי מזכירים את חוק הביטוח הלאומי בענין זה. אני רוצה אפוא לקרוא שנית הצעת נוסחה, תוך הדגשה מפורשת שיש כאן משהו שצריך לבדוק אותו עם היועצים המשפטיים. סעיף זה צריך להיות בערך כדלקמן:

הזכאי לגימלה לפי סעיף 22 ו-23 (ופה צריך להזכיר במפורש גם את סעיף 22) ולגימלה לפי חוק הביטוח הלאומי או כל חוק גימלאות אחר (וכאן צריך לבדוק אם לכתוב "או חוק גימלאות אחר" או לפרט את החוקים האחרים) - ישולם לו רק ההפרש שבין הגימלה שהוא זכאי לה לפי חוק זה והגימלה שהוא זכאי לה לפי חוק אחר. אבל בנוגע לסידורים ההדדיים, במקום לומר רק האוצר, יש אפשרות לכתוב - אם כי זהו נוסח מאד לא "אלגנטי": "רשאי שר הפנים לתבוע מהמוסד את הסכום שבביל האוצר ובשביל רשויות הכבאות, הכל לפי הענין.

בשאלה

מר גלס: בקשר עם חוקי הפנסיה, מתי מביאים בחשבון הכנסות מגימלאות כאלו לענין קביעת דמי הביטוח של הביטוח הלאומי - יש סמכות לשר העבודה באישור ועדת העבודה של הכנסת, ושם נאמר: "אין רואים בהכנסה לענין תשלום דמי ביטוח גימלה לפי חוק הביטוח הלאומי, תגמולים לפי חוק הנכים (תגמולים ושיקום), חוק משפחות החיילים שניספו במערכה, חוק נכי המלחמה בנאצים, חוק נפגעי משטרה (נכים ונספים), חוק נפגעי הספר, וכל חוק אחר ששר העבודה באישור ועדת העבודה של הכנסת יקבע אותו בצו כחוק תגמולים לענין סעיף זה". זה נאמר בחוק הביטוח הלאומי (תיקון). הסיפא של הסעיף הזה חשובה מאד, ואולי אפשר לכתוב כך גם כאן.

י.ש. יטעיהו: אני רוצה לחזור לענין סעיף 21(ג), המדבר על גיוס כוח אדם וחמרים לענין כיבוי שריפה בשדות. סוכם למחוק את הסעיף הזה, והייתי מציע שהוא בכל זאת ישאר, או עכ"פ לשקול את הענין שנית. מפני שיש לנו סעיף 9 המבטיח התקשרויות בין רשויות הכבאות לענין עזרה הדדית וכו'. אם יימחק הסעיף הזה, הוא הופך לאל את כל ענין העזרה ההדדית.

ועדת הפנים - 11.11.58

אפשר להכניס בסעיף 9 ענין של תקנות, כדי שיהיה ברור.

היו"ר י. ריפתין:

הרוחל: במקום סעיף 21(ג) שנחקק יבואו תקנות שיקבע השר.

היו"ר י. ריפתין: האם ברור שהניסוחים הללו בענין התשלומים לאותו סוג של מתנדבים מקריים אם גם מכסים את המקרים הללו מבחינת הביטוח הלאומי? האם נבדק הדבר?

שר הפנים: אני חושב שאם לא יהיה כתוב "באמצעות" הביטוח הלאומי, לא רק שזה לא יכסה מקרים אלה, אלא שאין כלל הסכם כזה לגביהם.

ד. בר-רב-האי: אותה שאלה הצגתי אני בישיבה קודמת. אבל ברור לי עתה שסעיף 16 של חוק הביטוח הלאומי מפרט כלפי מי הם אחראים. והתשובה פשוטה: החוק הזה כולל אותם במפורש. הביטוח הלאומי לא יוכל להסיר מעליו את האחריות למקרים אלה, כי יש חוק מאוחר יותר המטיל עליו בפירוש את החובה הזאת.

שר הפנים: לי אין זה נראה כך. הצענו את הדבר הזה לא כתיקון לחוק הביטוח הלאומי. אם מציעים תיקון לחוק הביטוח הלאומי - אין שואלים אותם, אלא זה מחייב אותם. אבל אנו הררי מציעים זאת בחוק אחר, על יסוד של מוס' עם הביטוח הלאומי והסכמה מצידם בתנאים מסויימים. בתנאים אחרים לא נציע זאת. אם ייקבעו כאן תנאים אחרים - אצטרך לשאול שוב את הביטוח הלאומי, אם כי נכון שלאחר שהדבר ייקבע בחוק זה יחייב אותם.

היו"ר י. ריפתין: בחזור אפוא לסעיפים 23א., 23ב. ו-23ג. בישיבה הבאה.

בסיום הישיבה יש לי מספר הודעות.

ראשית, אני רוצה להביע הוקרה לבניגלי משרד הפנים על הסיוע שאורגן על-ידם שלשום. זוהי לדעתי אחת הצורות היעילות ביותר של שיתוף-פעולה בין הוועדה ובין המשרד, כשלומדים יחד, אם כי אני מצטער לקבוע שלא כל חברי הוועדה שהודיעו שיבואו אמנם באו.

ע. דגני: אם כבר מדברים על סידורים ומביעים הוקרה למשרד הפנים, רציתי להזכיר שבאחד הסידורים האחרונים שלנו בזמן הפגרה, כשהובטחה תחבורה הביתה, היא לא ניתנה, ונאלצתי ללכת בלילה מרחק רב ברגל עד לביתי.

י. כץ: לארגון הסידורים: רצוי, כשקובעים סידור כזה כמה שבועות מראש, שימים אחדים לפני הסיוע ישלחו לחברים תזכורת.

היו"ר י. ריפתין: אם יש תלונות - אני מציע להגיש אותן מיד, ואעביר אותן למשרד הנוגע בדבר. אשר לסיוע האחרון, נשלחו לחברים שתי תזכורות לפני הסיוע.

לפני שאני נועל את הישיבה ברצוני עוד להזכיר שהוועדה תצטרך להוסיף ישיבות בשבועות הקרובים, כי עומס העבודה מתרבה.

י. ישעיהו: במקום ישיבות נוספות של מליאת הוועדה אני מציע לחלק את העבודה בין ועדות-משנה. זה יעיל יותר, כי אנו יודעים שמפעם לפעם חוזרים בישיבה אחר ישיבה על אותם העניינים.

היו"ר י. ריפתין: אין אני יכול ללכת בדרך של ועדות-משנה, כי לגבי רוב הסייעות אותם החברים יצטרכו להשתתף בכל ועדות המשנה וגם בישיבות מליאת הוועדה. לעומת זאת אני מציע ימים מסויימים לנושאים מסויימים, וכך לא תהיה כפילות. על המועדים עוד נודיע.